

Цим необхідно скористатися задля остаточного позиціонування України як країни з високим духовним потенціалом, який пов'язаний з європейськими цінностями. Як це не прикро, проте саме війна дає нам шанс заявити про себе в повний голос на світовому культурному ринку та, нарешті, змінити уявлення про мистецтво України, яке є європейським за своїми ознаками.

Всі ми з вами зараз спостерігаємо з новин, як українські музичні гурти, співаки та артисти проводять благодійні концерти на підтримку ЗСУ та постраждалих від війни українців по всьому світу. Багато хто з виконавців у своїй творчості використовував військову тематику усі вісім років - відколи в Україні розпочалася війна. Та після повномасштабного вторгнення РФ в Україну, у музичному мистецтві стався справжній сплеск патріотичного духу. Прикладами можуть бути українська співачка Христина Соловій, що презентувала кавер на повстанську пісню «Bella ciao», гурт Антитіла з Visual Audio на низку композицій, Артем Пивоваров, який створив проєкт «Твої вірші, Мої Ноти», метою якого є популяризація української культури, поетів та письменників через призму музики. Відома українська акторка і телеведуча переконана, що мистецтво допомагає, аби світ не забував про війну.

Нині спостерігається активний розвиток української культури та музики не лише в Україні, а й у Європі та світі. Тож мистецтво не дозволяє згаснути міжнародному інтересу до України, не дає забути про війну та допомагає збирати кошти для армії, тим самим наближаючи перемогу. Саме культура та мистецтво через фільми, поезію, концерти допомагають людям з усього світу глибше усвідомити те, що відбувається, а це – боротьба за свободу і незалежність рідної землі.

Виходцева Дарина Олексіївна
Державний біотехнологічний університет
Науковий керівник – старший викладач Карась А.В.

118

МОВНЕ ПИТАННЯ В УКРАЇНІ. ЩО ЗМІНИЛОСЯ З ВІЙНОЮ?

Всі ми знаємо, що мовне питання в Україні було актуальним завжди, адже російсько-українська війна розпочалася ще задовго до 2014 і 2022 років. А саме війна проти української мови, української ідентичності та державності. Спроби насадження всього російського, які проводилися через політику, мистецтво та культуру залишили свій відбиток на українському народі. Але останнім часом ми можемо спостерігати сталу динаміку зростання рівня мовної самоідентифікації.

Наприклад, за останнє десятиліття зросла кількість тих, хто вважає українську мову рідною: з 57% у 2012 році до 76% у 2022 році. Протягом 10-ти років російську мову перестали вважати рідною 22% населення (з 42 до 20%).

Також, я вважаю, слід звернути увагу на наступні тенденції:

1. Помітні зміни у мовній самоідентифікації відбулися між 2012-2016 роками. Одними із ключових причин стали: реакція суспільства на експерименти тодішньої влади у мовній політиці, події Революції Гідності та агресія Росії проти України у 2014 році, тимчасова окупація Криму та окремих територій Донецької та Луганської областей.
2. Позитивна динаміка у самоідентифікації відбулася за рахунок зміни ставлення до української мови у центрі, а також на півдні та сході країни.

Але варто зазначити, що практичний бік цього питання має дещо інший вигляд: мовна самоідентифікація та мова в побуті – це дві різні площини. Можемо спостерігати сталі зменшення російськомовного сегменту українців: у 2012 таких було близько 40%, наприкінці 2021 – 26%, а на початку війни – 18%. Кількість тих, хто користується вдома лише українською зросла незначно з 44% до 48%.

На мою думку, процес переходу на іншу мову спілкування потребує певної адаптації, тому розглядаючи це питання, варто розуміти, що перехід на іншу мову спілкування

потребує часу. Неможливо за один день навчитися вільно володіти українською мовою в побуті, якщо до цього все життя людина спілкувалася російською. Тому зараз я пропоную звернути увагу не на кількість тих, хто вже повністю перейшов на українську, а на кількість людей, які готові зробити цей крок: серед тих, хто користується двома мовами в побуті дві третини готові найближчим часом перейти виключно на українську, а з поміж російськомовних таких поки що третина.

Єднання суспільства на тлі війни різко вплинуло і на ставлення до статусу мови: сьогодні абсолютна більшість (83%) за те, щоб українська була єдиною державною мовою в Україні. Така думка домінує в усіх макрорегіонах, вікових та мовних групах. З іншого боку, за надання державного статусу російській мові до війни виступали 25%, а сьогодні – лише 7%. У мирний час за надання російській мові статусу державної традиційно виступали мешканці півдня та сходу. Але навіть у цих регіонах таких було лише третина, а сьогодні їх кількість зменшилась майже вдвічі.

Також дані дослідників свідчать, що мова є швидше регіональною особливістю, але не способом мислення. Для прикладу, у грудні 2021 року серед двомовних росію агресором вважали 65%, серед російськомовних – половина. Водночас, у сегменті україномовних кожен десятий мав проросійські погляди.

Сьогодні 67% населення України вважають, що ніяких проблем між україномовними та російськомовними громадянами в країні не існує. 19% вважають, що мовна проблема існує, але вона не є настільки важливою. Лише 12% вважають, що це питання є загрозою для внутрішньої безпеки. Важливо, що тези про наявність проблеми у мовній сфері є популярними не серед російськомовного населення, а саме у західних регіонах, де українська домінує в усіх сферах.

Отже, ми можемо зробити висновок, що рівень мовної самоідентифікації українців зростає. Війна лише прискорює цей процес. Українська мова як один з елементів державності сьогодні зміцнюється і лінії протистояння у цьому питанні зникають. «Мовна проблема» та спроби розпочинати дискусії навколо цієї теми не мають підтримки у більшій частині населення. Наразі проблема носить суто політичний і локальний характер.

На мою думку, ці спроби проведення русифікації на території України ніколи не будуть вдалим, бо любов до Батьківщини та єдність української нації сильніші за будь які бажання та дії нашого ворога. Особливе єднання українського суспільства почалось на тлі війни, тому з кожним днем ми будемо все більше і більше відновлювати нашу українську мову та культуру, просувати їх на світову арену.

Павленко Ірина Ігорівна
Державний біотехнологічний університет
Науковий керівник – канд. філол. наук, проф. С.М. Руденко

УКРАЇНСЬКІ СЛОВНИКИ – ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ СКАРБ НАЦІЇ

Французький письменник Анатоль Франс назвав словник «всесвітом, розташованим у алфавітному порядку», а лексикограф Алан Рей визначив сучасну добу як «цивілізацію словників». Мета нашого дослідження – розглянути типи словників української мови.

Словники – це не лише довідники, але й елемент національної культури, свідчення розвиненості мови, фіксація зв'язку поколінь, відображення мовомислення народу. Залежно від лексичного матеріалу та способу його опрацювання їх поділяють на енциклопедичні та філологічні.

Енциклопедичні словники переважно мають невеликий за кількістю список слів, оскільки вони подають широкі відомості з різноманітних царин життя: описують світ, пояснюють поняття, дають біографічні довідки про відомих людей, відомості про країни, міста, описують епохи, видатні події (війни, революції, відкриття) тощо. У **філологічних** словниках пояснюються значення слів в різних ракурсах. Розглянемо їхні типи із